

ความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม
ของบัณฑิตแพทย์เปรียบเทียบกับผลการเรียนรายวิชาจักษุวิทยา พ.จษ. 502

ทวีศักดิ์ จงวิริยานุรักษ์ พว.
กลุ่มงานจักษุวิทยา โรงพยาบาลลำปาง

บทคัดย่อ

ภูมิหลัง : บัณฑิตแพทย์ควรมีความรู้ความสามารถด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภา เมื่อเวลาผ่านไปความรู้ดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินความรู้ด้านจักษุวิทยาของบัณฑิตแพทย์ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา โดยเปรียบเทียบกับผลการเรียนที่เคยได้ขณะผ่านหลักสูตรวิชาจักษุวิทยา ในชั้นปีที่ 5

วัสดุและวิธีการ : เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง โดยทดสอบความรู้ทางจักษุวิทยาของบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 6 ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลลำปาง จำนวน 30 คน ที่ระยะเวลา 10 เดือน ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2551 โดยใช้ข้อสอบของภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา เปรียบเทียบผลคะแนนกับผลการสอบภาคทฤษฎีที่บัณฑิตแพทย์คนนั้นทำได้ขณะผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา พ.จษ. 502 ในชั้นปีที่ 5 (ปีการศึกษา 2549-2550) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและ paired t-test

ผลการศึกษา : มีบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 6 สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 23 คน (ร้อยละ 76.7) ผลคะแนนการทดสอบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 50.0 (พิสัย 35.0-70.0) ต่ำกว่าผลคะแนนที่ได้จากการสอบภาคทฤษฎี ขณะที่ผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา พ.จษ. 502 อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) โดยบัณฑิตแพทย์ทุกคนมีคะแนนต่ำกว่าขณะเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5

สรุป : เมื่อ 1 ปีผ่านไป ความรู้ของบัณฑิตแพทย์ด้านจักษุวิทยา ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา ลดลงกว่าเมื่อครั้งเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 อย่างชัดเจน

คำสำคัญ : ความรู้ทางจักษุวิทยา, การเปรียบเทียบ

ติดต่อบทความ: นพ.ทวีศักดิ์ จงวิริยานุรักษ์ กลุ่มงานจักษุวิทยา รพ.ลำปาง 280 ถ.พหลโยธิน ต.หัวเวียง อ.เมือง จ.ลำปาง 52000 โทร. 0-5422-3623 ต่อ 5122 E-mail: beeoph@hotmail.com

บทนำ

กลุ่มงานจักษุวิทยา โรงพยาบาลลำปาง ได้จัดการเรียนการสอนทางจักษุวิทยาในรายวิชา พ.จษ.502⁽¹⁾ ร่วมกับ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 โดยนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ได้หมุนเวียนมาผ่านการเรียนการสอนเพื่อตรวจรักษาโรคทางจักษุเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ประกอบด้วย การบรรยาย อภิปรายกลุ่มย่อย สอนข้างเตียง ฝึกหัดตรวจรักษาผู้ป่วยที่แผนกผู้ป่วยนอกและใน รวมทั้งสังเกตการณ์หรือมีส่วนร่วมผ่าตัดในห้องผ่าตัด โดยคาดหวังว่าหลังจากได้ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้ว นักศึกษาจะมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานทางจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพ เวชกรรม พ.ศ. 2545⁽²⁾ ให้การตรวจรักษาผู้ป่วยโรคทางตาเบื้องต้นได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ

จากการสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรดังกล่าวไปแล้ว พบว่าส่วนใหญ่ไม่ค่อยมั่นใจในการตรวจรักษาผู้ป่วยโรคทางจักษุเท่าที่ควร และกลุ่มงานจักษุวิทยาพบปัญหาในการวินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคตาที่ส่งต่อมาจากแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปในโรงพยาบาลชุมชนอยู่บ่อยครั้ง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อประเมินว่า ภายหลังจากนักศึกษาแพทย์ได้ผ่านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาจักษุวิทยาและสำเร็จการศึกษาไปเป็นบัณฑิตแพทย์แล้ว ยังคงมีความรู้ทางจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสมาคมไทยเพียงใด

วัสดุและวิธีการ

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง โดยทดสอบความรู้ทางจักษุวิทยาของบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 6 ของศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลลำปางตามโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 30 คน และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย โดยได้

นัดหมายล่วงหน้าเพื่อทำการสอบในวันที่เหล่านัดติดแพทย์ได้มาเยี่ยมเยียนคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์แพทยศาสตรศึกษาลำปาง ก่อนงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในช่วงปลายเดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นระยะเวลา 10 เดือนหลังจากสำเร็จการศึกษา

ข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบเป็นข้อสอบกลางของภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเที่ยงและน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับในวงการแพทยศาสตรศึกษาโดยนำเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับจักษุวิทยา มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ แล้วจัดทำเป็นข้อสอบชนิด multiple choice question แบบ 5 ตัวเลือก รวม 40 ข้อ โดยเป็นข้อสอบชนิด recall 14 ข้อ, interpretation 10 ข้อ และ problem solving 16 ข้อ ให้เวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที

นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับผลคะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีที่บัณฑิตแพทย์คนนั้นทำได้ขณะที่ผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา พ.จษ. 502 ในชั้นปีที่ 5 (ปีการศึกษา 2549-2550) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและ paired t-test

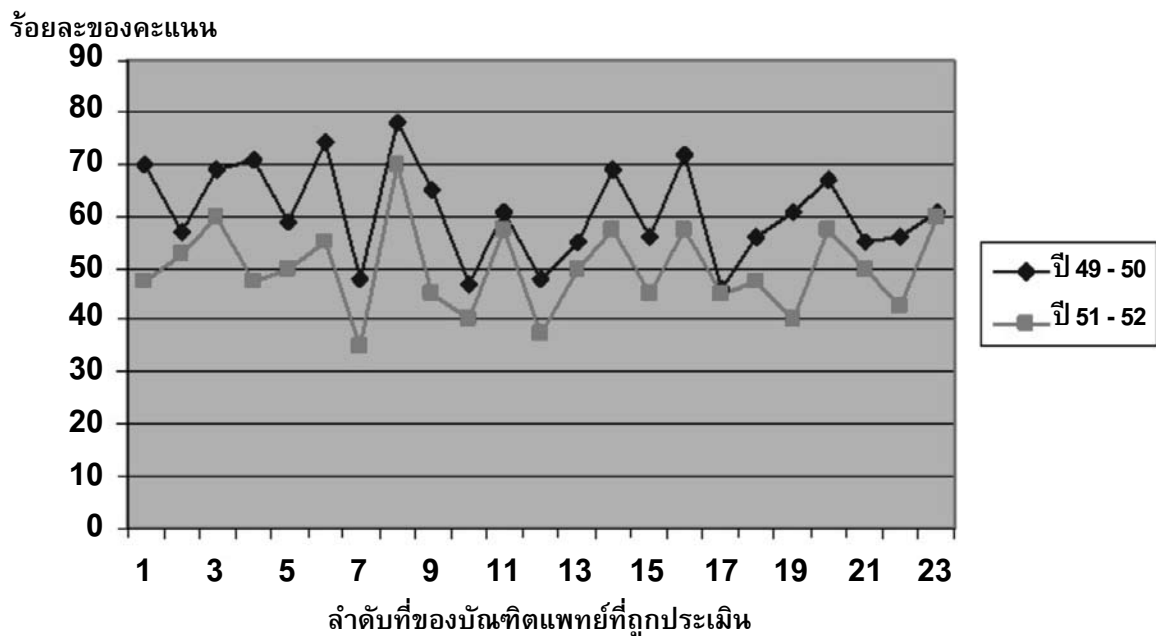
ผลการศึกษา

มีบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 6 ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 23 คน (ร้อยละ 76.7) ผลคะแนนจากการทดสอบ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 20 คะแนน (พิสัย 14-28) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เมื่อคิดเป็นร้อยละของคะแนนแล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลคะแนนจากการสอบภาคทฤษฎีที่บัณฑิตแพทย์คนนั้นทำได้ ขณะที่ผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา พ.จษ. 502 ในชั้นปีที่ 5 (ตารางที่ 1) ด้วยสถิติ paired t-test พบว่า ระดับคะแนนของบัณฑิตแพทย์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผลคะแนนที่ได้ขณะที่ผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา พ.จษ. 502 อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$)

ตารางที่ 1 ร้อยละของคะแนนที่ประเมินของบัณฑิตแพทย์ (ปีพ.ศ. 2551-2552) เปรียบเทียบกับ
คะแนนที่ทำได้ขณะเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 (ปีพ.ศ. 2549-2550)

ปีที่ประเมิน	จำนวน (ราย)	ร้อยละของคะแนนที่ประเมิน					ค่า p
		ต่ำสุด	สูงสุด	มัธยฐาน	ค่าเฉลี่ย	SD	
พ.ศ. 2549-2550	23	46	78	61	60.9	9.2	< 0.001
พ.ศ. 2551-2552	23	35	70	50	50.0	8.5	

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละของคะแนนที่บัณฑิตแพทย์ทำได้ (ปีพ.ศ. 2551-2552) เปรียบเทียบกับ
ขณะที่ผ่านหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยในชั้นปีที่ 5 (ปีพ.ศ. 2549-2550)

หากพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า ผลคะแนนสอบของบัณฑิตแพทย์ทุกคนมีคะแนนต่ำกว่าขณะเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 อย่างชัดเจน (แผนภูมิที่ 1)

วิจารณ์

การประเมินความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา ได้เคยมีการศึกษาโดยคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งประเมินความรู้ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์

มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา เปรียบเทียบกับระดับผลการเรียนรายวิชาจักษุวิทยา พค. 451⁽³⁾ ที่ทำได้ในชั้นปีที่ 5 พบว่า นักศึกษาแพทย์ 78 คนทำคะแนนสอบได้ตั้งแต่ 5 ถึง 29 คะแนน (ร้อยละ 12.5 ถึง 72.5) มีค่ามัธยฐานที่ 21 คะแนน (ร้อยละ 52.5) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน เมื่อนำไปแปลงเป็นระดับผลการสอบแล้วนำไปเปรียบเทียบกับพบว่า ระดับผลสอบที่นักศึกษาสอบได้ในงานวิจัย มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับระดับ ผลการเรียนรู้ที่ได้เมื่อผ่านหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญ ในระดับปานกลาง

สำหรับบัณฑิตแพทย์ จากการทบทวนวรรณกรรม ยังไม่พบว่ามีการศึกษาที่ประเมินความรู้ด้านจักษุวิทยาของบัณฑิตแพทย์มาก่อน การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อสอบชุดเดียวกันกับข้อสอบกลางของภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาทดสอบบัณฑิตแพทย์รุ่นที่ 6 ของซึ่งสำเร็จการศึกษาไปแล้วประมาณ 1 ปี พบว่าได้คะแนนเกาะกลุ่มกันตั้งแต่ 14 ถึง 28 คะแนน (ร้อยละ 35 ถึง 70) โดยมีค่ามัธยฐานและค่าเฉลี่ยที่ 20 คะแนน (ร้อยละ 50) ซึ่งใกล้เคียงกับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งๆ ที่ช่วงเวลาการศึกษาของผู้เข้าทดสอบต่างกันเกือบปี เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า ผลคะแนนสอบของบัณฑิตแพทย์ทุกคนมีคะแนนต่ำกว่าขณะเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่น้อย ไม่ได้นำคะแนนภาคปฏิบัติการเขียนรายงานและคะแนนความประพฤติ มาคิดรวมเพื่อใช้ประเมินด้วย

อย่างไรก็ตาม การลดลงอย่างมีนัยสำคัญของผลคะแนนสอบของบัณฑิตแพทย์ที่ต่ำกว่าคะแนนเดิมของแต่ละคนย่อมเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า เมื่อเวลาผ่านไปความรู้ทางจักษุวิทยาของบัณฑิตแพทย์

ภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาซึ่งต้องนำไปใช้ในเวชปฏิบัติ ได้ลดลงกว่าเมื่อครั้งเป็นนักศึกษาแพทย์ปี 5 อย่างชัดเจน ผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษานี้ อาจารย์ผู้สอนควรมีการปรับการเรียนการสอนให้เน้นการนำไปใช้จริง อาจมีการจัดอบรมฟื้นฟูความรู้เป็นระยะๆ ผู้บริหารและผู้กำหนดหลักสูตรควรเห็นความสำคัญของรายวิชาจักษุวิทยา ซึ่งถูกจำกัดทั้งงบประมาณบุคลากร และระยะเวลาการปฏิบัติงานของนักศึกษาแพทย์ที่ลดลงกว่าเดิม

สรุป

เมื่อ 1 ปีผ่านไปความรู้ของบัณฑิตแพทย์ด้านจักษุวิทยา ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา ลดลงกว่าเมื่อครั้งเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 อย่างชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคุณกัญญิกา จันทน์แสนต่อที่ช่วยประสานงานให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกโรงพยาบาลลำปาง. คู่มือประกอบการเรียนการสอนและปฏิบัติงาน
กลุ่มงานจักษุวิทยาสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 พ.ศ. 2549-2550.
2. แพทยสภา. เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2545.
3. ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์, ณัฐพล วงษ์คำซัง. การประเมินความรู้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ด้านจักษุ
วิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา เทียบกับระดับผลการเรียน
รายวิชาจักษุวิทยา พค.451. วารสารจักษุธรรมศาสตร์ 2550; 2(2):32-6.

Internship Assessment of Basic Ophthalmologic Knowledge Comparing With Previous Under-graduated Passing Score in Ophthalmologic Course

Taweesak Chongwiriyanurak MD

Department of Ophthalmology, Lampang Hospital and Medical Education Center,
Lampang, Thailand

Lampang Med J 2010; 31(3):83-88

Abstract

Background: Thai graduated medical students should have basic ophthalmologic knowledge in accordance with standard requirement of the Thai Medical Council. This basic knowledge may be lessened by time.

Objective: To assess the basic ophthalmologic knowledge in internship comparing with their previous knowledge when they were fifth-year medical students at Lampang Medical Education Center.

Material and method: A cross-sectional descriptive study was conducted on 30 medical interns by testing the basic ophthalmologic knowledge at 10 months after their graduation in 2008. The 40 item-multiple choice questions (MCQ) corresponding with standard requirement of the Thai Medical Council were used. The testing scores were compared with their previous passing scores of MCQ examination at fifth-year student class by using descriptive statistics and paired-t test.

Results: Twenty-three interns (76.7%) attended this study. The mean testing score was 50.0% (range, 35.0-70.0) and significantly lower than their previous passing scores at fifth-year student class ($p < 0.001$). All of them had individual score less than the obtained score when they were fifth-year medical students.

Conclusion: According to standard requirement of the Thai Medical Council, basic knowledge in ophthalmology in medical interns declined over the time. This declination may leave an impact on medical professions as well.

Keywords: Ophthalmologic course, Comparison